

समाप्ताश्रुतियुक्तिप्रधानाब्रह्मविद्या अथसाधनप्रधानां वक्तुमुपक्रमते ऐश्वर्यं वामहृत्वाप्येत्यादिना स्वधर्माचरणपूर्वकं निवृत्तिमार्गनिष्ठोजरांतकावतिक्रामति नान्यथेत्यध्यायतात्पर्यं ॥ १ ॥ २ ॥ ३ ॥
 ॥ ४ ॥ ५ ॥ ६ ॥ ७ ॥ ८ ॥ ९ ॥ १० ॥ ११ ॥ १२ ॥ १३ ॥ १४ ॥ १५ ॥ इतिशांति० मो० नै० भा० एकोनविंशत्यधिकत्रिंशत्तमोऽध्यायः ॥ ३१९ ॥ ॥ १६ ॥

युधिष्ठिरउवाच ऐश्वर्यं वामहृत्वाप्यधनं वाभरतर्षभ ॥ दीर्घमायुरवाप्याथ कथं मृत्युमतिक्रमेत् ॥ १ ॥ तपसावासुमहताकर्मणावाश्रुतेन वा ॥ रसायनप्रयो
 गैर्वाकैर्नाम्नोतिजरांतकौ ॥ २ ॥ भीष्मउवाच अत्राप्युदाहरंतीममितिहासंपुरातनं ॥ भिक्षोः पंचशिखस्येह संवादं जनकस्य च ॥ वैदेहोजनकोराजाम
 हर्षिवेदवित्तमं ॥ पर्यपृच्छत्यंचशिखं छिन्नधर्मार्थसंशयं ॥ ४ ॥ केन वृत्तेन भगवन्नतिक्रामे जरांतकौ ॥ तपसावाथवाबुद्ध्याकर्मणावाश्रुतेन वा ॥ ५ ॥ एवमु
 क्तः स वैदेहं प्रत्युवाचापरोक्षवित् ॥ निवृत्तिर्न तयोरस्ति नानिवृत्तिः कथंचन ॥ ६ ॥ न त्वहानि निवर्तते न मासानपुनः क्षपाः ॥ सोऽयं प्रपद्यते ध्वानं चिराय ध्रुवमध्रु
 वः ॥ ७ ॥ सर्वभूतसमुच्छेदः स्रोतसेवोत्थिते सदा ॥ ऊढ्यमानं निमज्जंतमप्लवेकालसागरे ॥ ८ ॥ जरा मृत्युमहाग्राहेन कश्चिदभिपद्यते ॥ नैवास्य कश्चिद्भवति ना
 सौभवतिकस्यचित् ॥ ९ ॥ पथिसंगतमेवेदं दारैरन्यैश्च बंधुभिः ॥ नायमत्यंत संवासोलब्धपूर्वो हिकेनचित् ॥ १० ॥ क्षिप्यंते तेन ते नैव निष्ठनंतः पुनः पुनः ॥ काले
 न ज्ञातायाता हि वायुनेवाभ्रसंचयाः ॥ ११ ॥ जरा मृत्यू हि भूतानां खादितारौ वृकाविव ॥ बलिनां दुर्बलानां च हस्वानां महतामपि ॥ १२ ॥ एवं भूतेषु भूतात्मानि
 त्यभूतो ध्रुवेषु च ॥ कथं हि हृष्येज्जातेषु मृतेषु च न संज्वरेत् ॥ १३ ॥ कुतो ह मागतः कोऽस्मि क्व गमिष्यामि कस्य वा ॥ कस्मिन् स्थितः क्व भविता कस्मात्किमनुशोचसि ॥
 ॥ १४ ॥ द्रष्टा स्वर्गस्य को न्योस्ति तथैव नरकस्य च ॥ आगमांस्त्वनतिक्रम्य दद्याच्चैव यजेत च ॥ १५ ॥ इति श्रीमहाभारतेशांति० मोक्ष० पंचशिखजनकसंवा
 दे एकोनविंशत्यधिकत्रिंशत्तमोऽध्यायः ॥ ३१९ ॥ ॥ १६ ॥ युधिष्ठिरउवाच अपरित्यज्य गार्हस्थ्यं कुरुराज र्षिसत्तम ॥ कः प्राप्नोति वि
 नयं बुद्ध्या मोक्षतत्त्वं वदस्व मे ॥ १ ॥ संन्यस्य ते यथात्मायं व्यक्तस्यात्मायाचयत् ॥ परं मोक्षस्य यच्चापित न्मे ब्रूहि पितामह ॥ २ ॥ भीष्मउवाच अत्राप्युदा
 हरंतीममितिहासंपुरातनं ॥ जनकस्य च संवादं सुलभायाश्च भारत ॥ ३ ॥

इदानीं गार्हस्थ्येऽपि निवृत्तिनिष्ठामुक्तिबीजभूता संभवतीति दर्शयितुं सुलभाजनकसंवाद आरभ्यते अपरित्यज्येति बुद्ध्या बुद्धेः विनीयते लीयतेऽस्मिन्नित्यस्य स्थानं मोक्षतत्त्वं ॥ १ ॥ आत्मा लिङ्गदेहः
 व्यक्तस्य स्थूलदेहस्य आत्मा स्वरूपदेहद्वयं यथात्यज्यते यच्च मोक्षस्य परंतत्त्वं तद्वदेत्यर्थः ॥ २ ॥ ३ ॥